

ΧΤΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΓΕΝΟΥΣ ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Στο τέλος του 2021 ο Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας (Food and Agriculture Organization-FAO) των Ηνωμένων Εθνών δημοσίευσε την εμβληματική του έκθεση «Η κατάσταση των τροφίμων και της γεωργίας», με την οποία κάθε χρόνο παρουσιάζει στο διεθνές κοινό επιλεγμένα θέματα μείζονος σημασίας, που άπτονται της βιωσιμότητας των παγκόσμιων αγροδιατροφικών συστημάτων. Για το έτος 2021, στο επίκεντρο της προσοχής των ειδικών του FAO τίθεται η έννοια της ανθεκτικότητας, με την έκθεση να τιτλοφορείται «Κάνοντας τα συστήματα αγροδιατροφής πιο ανθεκτικά σε κραδασμούς και πιέσεις».

Διόλου τυχαία επιλογή, δεδομένης της νωπής και συνεχιζόμενης εμπειρίας της πανδημίας του COVID-19, η οποία έφερε στο προσκήνιο την τρωτότητα των αγροδιατροφικών συστημάτων σε παγκόσμιο επίπεδο.

Ο πόλεμος στην Ουκρανία, με τον ισχυρό αντίκτυπο όχι μόνο στην ενεργειακή αλλά και στην επισιτιστική επάρκεια της Ευρώπης, έρχεται να προσθέσει ένα ακόμα κομμάτι στο παζλ της αβεβαιότητας και της αστάθειας στις παγκόσμιες αγορές γεωργικών προϊόντων και τροφίμων, τις οποίες έγκριτοι αναλυτές εντός και εκτός ΕΕ, ορίζουν, εδώ και αρκετά χρόνια, ως τη νέα «κανονικότητα».

Τα ανθεκτικά αγροδιατροφικά συστήματα, σύμφωνα με τον FAO, πρέπει να έχουν την ικανότητα να αποτρέπουν, να προβλέπουν, να απορροφούν, να προσαρμόζονται και να μεταλλάσσονται ενόψει οποιασδήποτε διαταραχής, με λειτουργικό στόχο τη διασφάλιση της επισιτιστικής ασφάλειας και της διατροφής για όλους, καθώς και της αξιοπρεπούς διαβίωσης και του εισοδήματος για τους εμπλεκόμενους σε αυτά, μεταξύ των οποίων και οι αγρότες.

Ποιοί είναι, όμως, οι παράγοντες που συμβάλουν στην ανθεκτικότητα των αγροδιατροφικών συστημάτων, και ειδικότερα σε επίπεδο πρωτογενούς παραγωγής, με βάση την έκθεση του FAO;

1ον Η διαφοροποίηση και η ευελιξία: ένας πρωτογενής τομέας με ευρύτερες επιλογές παραγωγής και εμπορίας γεωργικών προϊόντων είναι σε καλύτερη θέση να απορροφήσει κινδύνους όπως π.χ. επιθέσεις παρασίτων και δυσμενείς καιρικές συνθήκες που μειώνουν την προσφορά, καθώς και κλυδωνι-

της Έλλης Τσιφόρου
Γενικής Διευθύντριας της GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ

σμούς στη ζήτηση στις εγχώριες και εξαγωγικές αγορές. Ο πρωτογενής τομέας μπορεί να αυξήσει την απορροφητική του ικανότητα μέσω, μεταξύ άλλων, διαφοροποίησης προϊόντων και εισοδημάτων και, σε περίπτωση κλυδωνισμών στη ζήτηση, με τη δυνατότητα μετάβασης από τις εξαγωγές στις εγχώριες αγορές και αντίστροφα.

2ον Οι στρατηγικές διαχείρισης κινδύνων: καθώς τα ακραία κλιματικά φαινόμενα γίνονται πιο συχνά και πιο έντονα, οι παραγωγοί χρειάζονται πρόσβαση σε συστήματα ασφάλισης κινδύνου αγροκλιματικών καταστροφών και έγκαιρων προειδοποιήσεων. Η ενθάρρυνση της πρόσβασής τους σε ασφάλιση, ενισχύει, επιπλέον, την ικανότητά των παραγωγών να αναλαμβάνουν πιο υψηλού ρίσκου επιχειρηματικές δραστηριότητες με υψηλότερη απόδοση.

Εντύπωση προκαλεί, ως προς το κρίσιμο αυτό σημείο για την ανθεκτικότητα του πρωτογενούς μας τομέα αλλά και του εθνικού αγροδιατροφικού συστήματος, ότι το Στρατηγικό Σχέδιο της Ελλάδας για την Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ) που θα εφαρμοστεί από το 2023 και έπειτα, δεν αξιοποιεί κανένα εργαλείο της ΚΑΠ για τη διαχείριση κινδύνων: την επιλογή π.χ. να αξιοποιηθεί η συνεισφορά κατά 3% από τις ενισχύσεις που λαμβάνει κάθε αγρότης στο πλαίσιο του 1ου Πυλώνα ώστε να δημιουργηθεί ένα εθνικό ταμείο διαχείρισης κινδύνων, όπως αποφάσισε η γειτονική μας Ιταλία, ή την στήριξη των συνεισφορών σε ασφαλιστρα και σε ταμεία αλληλοβοήθειας στο πλαίσιο του 2ου Πυλώνα.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η Γαλλία, θα διαθέτει στο εξής 600 εκατ. ευρώ ανά έτος για την υλοποίηση της εθνικής της στρατηγικής διαχείρισης κινδύνων, η οποία βασίζεται στην αρχή του επιμερισμού του κινδύνου μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων, των αγροτών, των ασφαλιστών και του Κράτους, αξιοποιώντας και τις δυνατότητες που παρέχει η ΚΑΠ.

3ον Η επένδυση στη συλλογικότητα: το οικονομικό μέγεθος είναι καθοριστικός παράγοντας της ανθεκτικότητας των εμπλεκόμενων στην εφοδιαστική αλυσίδα τροφίμων. Για να παραμείνουν ανταγωνιστικοί και να προστατεύσουν το εισόδημά τους, οι μικροί και μικρομεσαίοι παραγωγοί πρέπει να είναι καλά ενσωματωμένοι στις εφοδιαστικές αλυσίδες εισροών και υπηρεσιών.

Ένα μέσο για την επίτευξη αυτής της ενσωμάτωσης είναι οι οργανώσεις παραγωγών και οι συνεταιρισμοί που ενισχύουν το εισόδημα των μεμονωμένων παραγωγών επιτρέποντας την από κοινού αξιοποίηση πόρων για την επίτευξη οικονομίας κλίμακας, διευκολύνουν την πρόσβασή τους σε εισροές, εξοπλισμό, τεχνολογίες και πιστώσεις, αυξάνουν την εμπορική τους διείσδυση στις αγορές, ενώ αποτελούν εξαιρετικούς διευκολυντές της διάδοσης της γνώσης, της καινοτομίας και των ψηφιακών τεχνολογιών.

Έχουμε πολλάκις επιμείνει στην αναγκαιότητα στήριξης των συλλογικών σχημάτων του πρωτογενούς τομέα στις δημόσιες παρεμβάσεις, εκδηλώσεις και εκδόσεις μας (Οργανώσεις Παραγωγών στην Ελληνική Γεωργία, Ιούλιος 2021), ενώ έχουμε τονίσει εδώ και αρκετούς μήνες τη σημασία αξιοποίησης της σχετικής στήριξης της ΚΑΠ.

Με την ευκαιρία των πορισμάτων της ετήσιας έκθεσης του FAO, και ενώ το Στρατηγικό μας Σχέδιο για την ΚΑΠ φαίνεται ότι θα τελεί για αρκετό ακόμα διάστημα υπό την κοινοτική έγκριση, θα θέλαμε να τονίσουμε και πάλι τη σημασία αξιοποίησης της νέας ρηξικέλευθης δυνατότητας που παρέχει η μελλοντική ΚΑΠ για τη στήριξη επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανώσεων Παραγωγών σε όλους σχεδόν τους παραγωγικούς τομείς, διαθέτοντας έως και 3% των πόρων του εθνικού φακέλου για τον 1ου Πυλώνα.

Το περιεχόμενο της παρούσας δημοσίευσης απηχεί τις απόψεις των συντακτών του μόνο, οι οποίοι φέρουν την αποκλειστική ευθύνη. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για τη χρήση των πληροφοριών που περιέχει.

Χρηματοδότηση από το πρόγραμμα IMCAP της Ευρωπαϊκής Ένωσης

